נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

אויף וואס קריגט מען זיך?...

דברים תשע"ט

מכון אפריון לשלמה
לייקווד תשע"ט

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות
נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת
האי גברא רבא יקירא, חוב"ט
הרה"ג ר' משה יוסף קייזער שליט"א
מעיר התורה לייקווד
לרגל שמחת הבר מצוה
של בנו הבחור המופלג בתורה ויראת שמים
אשר אנשיל נ"י
ממצווייני ת"ת "בית אברהם" לייקווד
יזכה בע"ה לרוות הרבה תענוג ונחת

אויף וואס קריגט מען זיך?...

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל (דברים א', א')

איתא בספה"ק, דלפי המבואר בחז"ל (מס' יומא דף ט' ע"ב) שהבית השני נחרב בעוון שנאת חינם, הנה עתה תקנת הדבר כדי שנזכה לגאולה קרובה צריך להיות ההיפך מזה, היינו אהבת חינם, ופי' הדבר, שכמו ששנאת חינם היינו שאין כל יסוד להשנאה ואין כל טעם בזה, שהלא זהו שנאת "חינם" שאין שום סיבה הנשמעת לשנאתו זו, הרי התיקון לזה צריך להיות גם על דרך זה, לאהוב כל יהודי באשר הוא, וגם במקרה שאינו רואה שום סיבה לאהוב אותו.

וזהו שאמרו חז"ל (ראה תרגום יונתן שמות ד', י"ג) פנחס זה אליהו, פנחס מסמל שלום ואחדות, ככתוב בו "הנני נותן לו את בריתי שלום", ואחדות זו תביא את אליהו הנביא מבשר הגאולה.

והנה מבואר ברמב"ם (בריש הלכות דעות), שבעוד שהראוי לכל אדם להתנהג בדרך הממוצע, מ"מ הלקוי במדה אחת והוא רוצה לתקנה, יתנהג בקצה השני של אותה מדה, עד שעם הזמן יגיע לדרך הממוצע, כמו"כ הדבר ב"אהבת חינם", שיאהב את חבירו אף שאינו מוצא זכות לחבירו שיאהבנו, ואף שאינו מוצא זכות למרות כל השתדלותו עפ"י מה שנראה לו, הנה בכל זאת הוא אוהבו, ובאהבה זו הוא שוקד עד שאינו רואה חובתו, שזהו אהבה אמיתית, וע"י ההתחזקות באהבת חינם יתוקן הגלות שבא ע"י שנאת חינם ונזכה לגאולה השלימה במהרה.

****

מיתאמרא משמיה דהרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זי"ע, פעם אחת היה שווער [חותן] שהיו לו שני חתנים, והם היו אוכלים אצלו 'קעסט'. בימים קדומים היה נהוג שהחתנים היו מגיעים להשווער שלהם לאכול את סעודת הערב, וכך נהגו שני חתניו – הם היו באים מידי לילה לאכול אצלו את הסעודה – ברם חתן אחד היה אוכל רק בשרי וחתן אחד היה אוכל רק חלבי, ולכן אכלו כל אחד על שלחן אחר, כפי המבואר בשולחן ערוך (יו"ד סי' פ"ח ס"ב), שאסור לאכול על שולחן אחד שני אנשים אשר זה אוכל חלב וזה בשר, מחשש שמא יאכלו אחד מהשני ויעברו על איסור בשר בחלב.

לאחר זמן, פשט החותן את הרגל רח"ל, ונעשה יורד, ומני אז לא היתה לו האפשרות ליתן להם בשר וחלב כבתחילה רק נתן להם לחם ומים.

יום אחד הבחין החותן שחתניו עדיין יושבים כל אחד על שולחן אחר כשהם סועדים ביחד, או אז נפנה ואמר להם: בשלמא עד עתה כאשר כל אחד אכל משהו אחר – זה בשר וזה חלב – הבנתי למה כל אחד ישב על שולחן אחר, כדי שלא להיכשל באכילת בשר בחלב, לא כן עתה כאשר שניכם אוכלים אותו לחם ומים, למה לכם לשבת על שולחן אחר ולא על שולחן אחד...

אמר ה"אמרי אמת": בדורות שעברו, היו שרפי מעלה בעלי מדרגה יהודים מרוממים, וממילא כאשר אחד הגדולים חלק על חבירו – או כת אחת נחלקה על כת אחרת – היה זה על יסודות בעבודת ה' ועניינים נשגבים, משא"כ עתה בדור השפל, כולם עושים אותו דבר –לומדים קצת ומתפללים קצת – א"כ אויף וואס קריגט מען זיך? (על מה חולקים האחד עם השני)...

****

בפרשתינו כתיב (דברים א', א'): אלה הדברים אשר דיבר משה אל **כל** ישראל. ואיתא בספה"ק, שלכאורה תמוה, וכי אפשר לדבר בפני שש מאות אלף אנשים בבת אחת? ברם התורה גילתה לנו בזה שיטתו של משה רבינו בנידון תוכחה, שלא הוכיח מעולם איש יחידי, רק תמיד דיבר אל הכלל כולו, למען לא יתבייש החוטא, וכמו שנאמר (ויקרא י"ט, י"ז) "הוכח תוכיח את עמיתיך" אבל "ולא תשא **עליו** חטא", שלא תאמר שאותו החטא הוא רק בו, בחברך, אלא תדבר את דבריך באופן כללי כאילו העון הוא בכל הכלל כולו...

****

הרה"ק מקאזמיר זי"ע ראה פעם אחת בעת אמירת קינות בתשעה באב, שאדם אחד ניגש לחבירו וביקש ממנו שילך עמו לכתוב לו איגרת בענין נחוץ, והיה קשה להאיש לעשות אותו דבר, כי איך יניח אמירת קינות בשביל להתעסק בכתיבת איגרת, ניגש אליו הרבי ואמר לו, הלא על מה אתה מתאבל כעת, על חורבן בית המקדש, ומפני מה הוא נחרב, על עוון שנאת חינם, וההיפך מזה הוא אהבת חינם, ונמצא שזה האהבת חינם הוא תיקון שכינה יותר ממה שאתה מתאבל...

****

פעם כאשר נכנס הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע להדליק נרות חנוכה, שהה כמה דקות שלא כהרגלו, ולפתע ציווה על המשמש להכניס את המנורה לחדרו. רק לאחר כמה דקות יצא שוב עם המנורה והדליק את הנרות כדרכו. החסידים שראו מעשה זה היו סבורים שבוודאי היו לרבי בכך עניינים נסתרים וגבוהים העומדים

ברומו של עולם, אך לאחר מעשה גילה המשמש בעצמו אילו 'סתרי תורה' היו שם, וכך סיפר:

באותו יום, בשעה שהכין המשמש את המנורה, טעה ושפך לתוך הבזיכים משקה 'מעד' במקום שמן זית. בכניסתו הבחין הרבי מיד בטעות, וכדי שלא לבייש את המשמש, הורה להוציא את המנורה לחדרו ושם שפכו את ה'מעד' והכניסו במקומו שמן זית...

****

סיפר לי אחד ממקורבי כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא-ארה"ב שליט"א, שלפני הרבה שנים התקיים כולל ערב במרתף של בית הרבי שליט"א, והרבי היה מתפלל שם תפילת מנחה וערבית, והיות והאור לא היה שם כ"כ טוב, והיה המקום קצת חשוך, לכן התקינו מעל למקום של הרבי תאורה חזקה כדי להאיר את המקום של הרבי.

יום אחד הבחין הרבי שלא הרחק ממקומו יושב יהודי מבוגר ולומד, ובמקום שבו ישב האדם לא היה כל כך אור, מיד קרא הרבי למקורבו והראה לו על מקום היהודי ההוא באמרו "אני רואה ששם אין הרבה אור והוא קצת חשוך, ולכן צריכים לעשות שם תאורה חזקה כמו שעשו מעל למקומי"...

****

הרה"ק רבי משה משינעווא בנו של ה"דברי יחזקאל" משינעווא, היה איש חלש מאוד, ואילו כשהיה בא זמן התפילה היה קופץ בכל הכוחות במסירות נפש. הגה"ק בעל "דברי יואל"

מסאטמאר זי"ע סיפר, שהוא זכה להיות אצל רבי משה על שבת קודש, ופעם אחת בשלחן הטהור ביום השבת אחר התפילה כשהכניסו את הקוגל, דיבר רבי משה שהקוגל יצא השבוע מאוד טעים ומתוק, במטבח עמדה נערה יתומה שהיא הכינה את הקוגל, רבי משה בכבודו ובעצמו נכנס באמצע השולחן הטהור למטבח וסיפר לנערה היתומה שהציבור מאוד משבח את הקוגל שהכינה לכבוד שבת, כדי לשמחה.

****

אנו עומדים כעת בימי בין המצרים, שהם ימים המיוחדים לבכות ולקונן על שריפת וחורבן בית מקדשנו ותפארתנו.

והנה ידוע שבית המקדש השני נחרב בעוון שנאת חינם, וכמו שאמרו חז"ל (מס' יומא דף ט' ע"ב) שבית המקדש הראשון נחרב מפני שאז עברו בני ישראל על ג' החמורות, ע"ז ג"ע ושפיכות דמים, ובית המקדש השני – שאז כן נשמרו בני ישראל מלעבור על הג' חמורות ועסקו בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים – נחרב בעוון שנאת חינם, ואומרים חז"ל (שם), שלמדים אנו מזה, שעוון שנאת חינם חמורה עד למאוד, עד שהתבטאו בלשונם ואמרו "שקולה שנאת חינם כנגד ע"ז ג"ע ושפיכות דמים".

ולכן, בימים אלו – ימי בין המצרים – שהם מיוחדים לתקן העוון של "שנאת חינם", הדרך הנכון לעשות תיקון לעוון שנאת חינם כראוי, הוא ע"י שירבו ב"אהבת חינם".

והנה בא' באב – חל יומא דהילולא של אהרן הכהן. והנה זה שיום ההילולא שלו חל בימי בין המצרים, לא לחינם הוא ולאו במקרה, אלא לפי שכשמעלים את זכרו של אהרן הכהן ביומא

דהילולא דיליה, מתבוננים במידתו במה שהיה "אוהב שלום ורודף שלום" (מס' אבות א', י"ב), ואז יעשה כ"א לעצמו חשבון הנפש לתקן את עוון שנאת חינם, ולהרבות באהבת חינם, אהבה ואחוה ושלום וריעות בין אדם לחבירו.

מיתאמרא בשם הרה"ק הרבי רבי בונם מפשיסחא זי"ע, שאם רוצה אדם לדעת אם יש לו עליה בעבודת ה', יתבונן אצלו אם יש לו אהבת ישראל, כי כשאדם אוהב את המלך, הוא גם אוהב את בניו...

****

הנה אמרו חז"ל (מס' ברכות דף ו' ע"ב): כל הנהנה מסעודת חתן ומשמחו, זוכה לתורה, וי"א כאילו בנה חורבה אחת מחורבות ירושלים, וי"א כאילו הקריב תודה. יש מפרשים שהקשר בין ג' עניינים אלו, תורה, בניית חורבה בירושלים, ותודה, שורשם חד הוא, דהנה נאמר במתן תורה (שמות י"ט ב') "ויחן שם ישראל נגד ההר", ודרשו חז"ל במכילתא (ומובא ברש"י, שם) "כאיש אחד בלב אחד", דהיינו שהתנאי לקבלת התורה הוא אהבת ישראל, ואחדות הלבבות, וכן אמרו חז"ל (מס' יומא דף ט' ע"ב) "לא חרבה ירושלים אלא על שנאת חינם", נמצא שהתיקון והגאולה השלימה תהיה ע"י אהבת חינם.

ולכן מי שמקיים מצות ואהבת לרעך כמוך ע"י שמשמח חתן, וכמבואר ברמב"ם (פי"ד מהל' אבל ה"א) שע"י שמשמח חתן מקיים בזה מצות גמילות חסד, זוכה לתורה שניתנת ומתקיימת מתוך אחדות ואהבת ישראל, כאיש אחד בלב אחד, וכן מקרב את הגאולה ובנין ירושלים, אשר נבנית ע"י נדבכי אהבת חינם.

והדמיון לתודה יתבאר ע"פ הידוע מהנצי"ב מוואלאז'ין זצ"ל שמי שנעשה לו נס צריך להביא קרבן תודה בגלל שמביאים עמה מ' חלות והן נאכלין רק ליום ולילה ואח"כ נעשין נותר, ולכן כדי שלא להותירן יצטרך לקרוא לכל אוהביו ומכריו ויפרסם הנס, נמצא שקרבן תודה מרמזת על מידת האחדות והאהבה, ולכן זה שמשמח חתן וזוכה לעשות חסדים ולהרבות באהבת חינם, הוא בבחי' הקרבת תודה.

****

סיפר הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א סיפור נורא, וכך סיפר: היה איש נכבד בירושלים ומורם מעם ושמו רבי יחיאל שלזינגר זצ"ל והוא היה תלמיד מובהק של מרן הגאב"ד המהרי"ץ דושינסקי זצוק"ל, ודבוק בו מאוד בכל לבו ונפשו, ולאחר מכן הקים את הישיבה הגדולה והמפורסמת "קול תורה" המתנוססת לתפארה בשכונת בית וגן. רבי יחיאל היה ניצול שואה, ולאחר שעבר שם בבחרותו שבעה מדורי גיהנום רח"ל זכה להינצל מגיא התופת בנסי נסים.

בהזדמנות אחת שאלו רבו המהרי"ץ כיצד זכה להינצל מן השואה, ובאיזו סגולה השתמש להמתקת הדינים בימי הרעה, חשב רבי יחיאל מעט, ולאחר מכן אמר, אולי ניתן לומר שזכיתי להמתקת הדינים בשביל מנהג אחד שנהגתי בעצמי תמיד כל השנים, שמעולם לא חיפשתי ללמוד 'חברותא' עם בחור חזק! – אלא תמיד למדתי חברותא עם בחורים חלשים ממני, כדי שאהיה להם לעזר ולאחיסמך – כענין שדרשו במסכת סוכה (דף מ"ט ע"ב) שתורתנו הקדושה נקראת "תורת חסד" לפי שצריך לימוד התורה

גם כן להיות בבחינת תורת חסד עיי"ש, וכנראה שזכות הלימוד בבחינת תורת חסד יש בו כח להפוך כל הדינים לחסד ולרחמים. כששמע המהרי"ץ את דבריו, התבונן וחשב על כך זמן מה, ולאחר מכן אמר: יא יא, דאס איז דאס...

****

סיפר לי גיסי הרה"ח ר' אברהם דוד פוקס שליט"א מחשובי חסידי וויזשניץ-מאנסי, שמידי שנה בשנה היה הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע נוהג לנסוע לווויליאמסבורג בליל פורים והיה קורא שם את המגילה. פעם אחת בהיות הרבי כבן שמונים, חל פורים ביום ראשון, ובמוצ"ש קרא הרבי את המגילה במאנסי, ואח"כ נסע לווויליאמסבורג וערך שם את שולחנו הטהור, ונשאר ללון שם כדי לקרוא את המגילה למחרת היום.

מספר יהודי אחד, שבאותה שנה היה עדיין בחור, והוא נסע ביחד עם הרבי לווויליאמסבורג, ובהיות שרצה לשמוע את הרבי קורא את המגילה למחרת היום, נשאר גם הוא ללון שם, ובעת שהרבי גמר את עריכת שולחנו בשעה שתים בלילה, נשכב הלה על ספסל בביהמ"ד כדי ללון שם את לינת הלילה. אחד הגבאים של הרבי שהסתובב שם, הבחין לפתע בהבחור הנ"ל, ולשאלתו מה הוא עושה כאן, השיב הבחור שהוא רוצה לשמוע את הרבי קורא את המגילה למחר ולכן הוא נשאר ללון כאן, אך הגבאי אמר לו שיבוא עמו להדירה של הרבי, ושם יסדרו לו מקום טוב ללון, ואכן הגבאי סידר לו בחדר אוכל מקום לישון.

מספר האדם הזה, שבשעה ארבע ומחצה לפנות בוקר, שמע שבאחד החדרים התעורר אחד, ונוטל את ידיו בנטילת ידים

שחרית, והוא שומע שהנ"ל מתחיל ללכת. לפתע הוא רואה את הרבי נכנס לתוך חדר האוכל שהיה ישן שם, והבחור עשה עצמו כישן כדי שהרבי לא יבחין שהוא רואה אותו. הרבי ניגש אליו ומסתכל סביבו, ואז הרבי יוצא מהחדר, והבחור שומע שהרבי ממלא מים לתוך כלי, והרבי נכנס שוב לחדרו, ומביא עמו קערה וכלי מלא מים לנטילת ידים, ומניחו ליד מטתו...

****

היתה קבוצה מסויימת של בחורים שהתדרדרו רח"ל מן הדרך הישרה, מכל הבחורים האלו לא נשאר אחד שחזר ליהדותו כראוי, מלבד בחור אחד, שלאחר זמן חזר להסתפח בחצרות ה' ושב בתשובה שלימה.

כשנשאל הבחור מה החזיק אותו במצבו הירוד עד שעשה את הלא יאומן, והתגבר על היצר ועל הפרעות חביריו וחזר לדרך הישרה, אמר, שבכל יום – מידי יום ביומו – הוא קיבל שיחת טלפון ממרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק, והרבי שוחח עמו על דא ועל הא, ובסוף שיחתם אמר לו הרבי בקביעות "בטרם לכתך לישון תפתח איזה ספר קודש – אפילו לכמה דקות בודדות – ואתה אפילו לא צריך ללמוד – אבל אל תלך לישון לפני שאתה פותח איזה ספר"...

****

בספר "בפיקודיך אשיחה" מובא סיפור נפלא: ר' משה – מתפלל ותיק בבית הכנסת וחבר הקהילה מזה שלושה עשורים בבית הכנסת אחד בבני ברק, היה בטוח שהגבאי זוכר היטב ששבת

זו היא שבת יארצייט של אביו המנוח ז"ל – לפיכך אפילו לא טרח להזכיר את הדבר, והיה בטוח שבהגיעו לבית הכנסת – יתפלל לפני העמוד, ואף יזכה בעליה מכובדת.

בהגיעו לבית הכנסת, נדהם לראות כי לפני התיבה עומד אדם לא מוכר, אורח שאינו חלק ממתפללי בית הכנסת, העומד ומברך בקול את ברכות השחר. "ניחא", היפך ר' משה בזכותם של הגבאי והאורח גם יחד, "מן הסתם חשב הגבאי כי אינני רוצה להתפלל אלא מ'שוכן עד' והלאה, אוותר לאורח על העמוד עד סיום 'נשמת', ועד אז אמתין" – הרהר.

כשהגיע החזן לסיומה של תפילת 'נשמת' – להפתעתו הרבה – החזן האורח הזר המשיך בנשימה אחת: על כסא רם ונישא, שוכן עד... עתה הפכו פניו של ר' משה לחיוורות וסמוקות חליפות, הוא זעם על האורח הזר, שהעז להיכנס לבית הכנסת שאינו שלו, וגם לקח ממנו את העמוד! הוא זעם גם על הגבאי שאינו אומר דבר, וכבר עמד לגשת אליו ולגעור בו על החוצפה האיומה, אלא שהוא התאזר בסבלנות, והחליט לוותר...

ויהי בעת קריאת התורה, שוב נשנה המחזה, האורח הזר נקרא לעליית שלישי, את עליית רביעי רכש האורח עוד קודם התפילה עבור אחד מידידיו, ואת בנו כיבד בעליית חמישי... ר' משה זעם כל כך, בקושי הצליח לכבוש את כעסו, "היתכן כדבר הזה? גם להגיע לבית כנסת זר, וגם להשתלט על התפילה כולה ועל העליות בבת אחת?!" למרות זאת, החליט ר' משה לוותר, להבליג, לשתוק, ולו יהיה ויתורו לעילוי נשמת אביו המנוח... אח"כ "נזכר" הגבאי וכיבד את ר' משה בעליה, ואחר כך ניגש אליו וכיבדו בתפילת מוסף – לרגל היארצייט, "אז אם הוא כן זוכר שיש לי יארצייט" – הרהר ר' משה – "מדוע לא אמר לאורח הזר שאני אמור להתפלל גם

שחרית? מדוע נתן את העמוד בשחרית ואת רוב העליות לאנשים זרים?" למרות הרהורו זה, הוסיף ר' משה לשתוק באצילות וגבורת רוח, וניגש להעמוד לתפילת מוסף.

לאחר התפילה הסביר לו האורח בפשטות, שבבית הכנסת שלו יש חיוב קבוע, ולכן ביקש לבוא להתפלל כאן – עקב היארצייט של דודתו שנפטרה ללא ילדים. ר' משה "הכריח" את עצמו לקבל את ההתנצלות הרפה, למרות שאינה מוצדקת – הרי הוא קודם לאורח הן בשל קביעותו, והן בשל תוקף ה"חיוב" שלו – יארצייט של אביו, לא של דודתו – בכל זאת החליט ר' משה לשתוק...

כעבור כשנתיים, הוצע לר' משה לקחת כחתן את בנו של האורח הזר ש"גנב" לו את העמוד – שהיה בחור מצויין שהכל גומרים עליו את ההלל. ר' משה לא ידע את שמו של האורח, ורק כשנפגשו המחותנים לעתיד, זיהו זה את זה מאותה שבת יארצייט...

במעמד האירוסין, ביקש גבאי בית הכנסת לשאת דברים, סיפר את הסיפור המלא ואמר: התבוננתי באותה שבת באצילות נפשו של ר' משה, הרי רק יהודי שכמותו היה יכול לוותר, לשתוק ולהבליג, אם חלילה לא היה מוותר והיתה פורצת תגרה – הרי לעולם השידוך הזה לא היה יוצא אל הפועל! ברם כעת, השתוקק – המחותן אבי החתן – שבנו יכנס דייקא לבית כזה...

****

שמעתי עובדא נפלאה ממקור מוסמך, וכך סיפר: היתה משפחה אחת שהיו להם חמשה בנים בגיל השידוכים, ומעליהם עדיין המתינה לזיווגה, אחותם המבוגרת שהיא בת שלשים שנה.

ההורים יש להם קושי עצום ואינם יכולים להחליט בענין השידוכים – אם כן או לא – ולכן המתינו עדיין ששה מיוצ"ח לישועתם.

יום אחד מקבל אבי המשפחה טלפון, וכשהרים, שמע קול מבשר מעבר לקו "כאן מדבר ישראל האגער" (ה"ה מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק), והרבי אומר לו שהוא רוצה להזמין אותו למסיבת "לחיים" שתיערך הערב בביתו. שאל האב "לכבוד מה מסיבת לחיים הזו?" והשיב הרבי "לכבוד הבחור פלוני ופלוני שהערב נעשה לחתן בעז"ה", וכאשר שאל האב "והלא איני מכירו כלל, ומה השייכות שלי לכל זה?" השיב הרבי "כי הכלה – היא הבת שלך"...

****

בשכונתו של הגה"ק רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל היה גר ילד קטן, שלאהבתו "לקופסת גפרורים" לא היה קץ, רבי אלחנן הרגיש בזה, ואמר לו שמדי פעם יכנס לביתו, ויאסוף עבורו קופסאות גפרורים ריקים, ולא אחת ביקש רבי אלחנן מתלמידיו, שכשיהיה להם קופסאות ריקים יתנו לו, ולא הבינו התלמידים לאיזה צורך, אך חזקה עליהם פקודת רבם, ובבית רבי אלחנן היה מתערם קופסאות על גבי קופסאות, והילד היה נכנס "רבי אפושקאלע" (קופסה), רבי אלחנן אמר לו: אפושקאלע?? – פושקאלאך גאנצע האב איך פאר דיר! (קופסאות שלמות יש לי עבורך)... אותו קדוש ישראל שהיה

מצטער כל יום על השניות שצריך לקשור נעליו, לא הצטער על בקשת הפושקאלאך של הילד...

****

כתיב בפסוק (בראשית מ"א, ל"ג): ועתה ירא פרעה איש נבון". לכאורה הדברים צריכים ביאור, מי ביקש מיוסף שיתן עצות לפרעה, הרי אף אחד לא ביקש ממנו לייעץ? לומדים מכאן שכשאדם מרגיש שיש לו חמלה על השני אינו צריך לחכות שיבקשו ממנו לעזור, אלא הרגשתו בצערו של הזולת תכף ומיד מביאה אותו לשאת בעול חבירו ללא מניע.

****

שבת הבאה הבעל"ט נקראת "שבת נחמו", והנה כעת מתחילים ימי הנחמה – לאחר שעברנו את "ימי בין המצרים" – בהם התאבלו כלל ישראל על חורבן הבית המקדש.

ובאמת יש להתבונן, במה אנו מנחמים עצמינו, והלא הבית עדיין לא נבנה, ואיך אנו מתנחמים לאחר החורבן הנורא. ברם, בימי בין המצרים, שקוננו והתאבלו על חורבן בית המקדש, אז התבוננו בסיבת הדבר שגרמה לחורבן בית המקדש, וכמו שאחז"ל (מס' יומא דף ט' ע"ב) שהבית הראשון נחרב בעוון ג' עבירות חמורות והבית השני נחרב בעוון שנאת חינם, שהיא שקולה כנגד ג' החמורות.

והנה לאחר שאדם מתאבל רח"ל על אחד מקרוביו, כשעובר זמן האבילות הוא מתנחם על שברונו, וממשיך בשיגרת יומו, ואף שהמת עדיין לא קם לתחיה ל"ע, בכל זאת הוא מתגבר על שברונו

ומתחזק בזה שלומד ונותן צדקה וכדומה לע"נ הנפטר, ומשתדל בכל כוחו ללכת בדרכיו וללמוד ממעשיו הטובים, ובכך מרגיש שהוא עושה "תיקון" על מה שנחסר ממנו, וזה מחזק אותו.

וכך גם בעניינו, לאחר שהתאבלו על חורבן הבית, כשעברו ימי האבילות והתבוננו בסיבת הדבר שגרמה לחורבנו – דהיינו "שנאת חינם" – ומתחזקים בתיקון הדבר, שהוא "אהבת חינם", זאת היא נחמתנו, כשיודעים שמתקנים את המעוות, ומתחזקים באהבת חינם, ובכך מקרבים את הגאולה, זה מנחם אותנו...

בס"ד

קהל זכרון אלעזר סאנטוב

על שם הגה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע בעל "שמן רוקח" אב"ד סאנטוב
ועל שם נינו הנקרא על שמו הרה"ח הנעלה טוה"ד יעקב אלעזר פרידמאן ז"ל
לעיקוואוד יצ"ו

✵ מזל טוב ✵

להאי אברך כמדרשו, עדין המידות, חוב"ט,
ספרא רבא, אהוב למעלה ונחמד למטה

הרב נטע פרוש שליט"א

נשיא מכון "אפריון לשלמה"

לרגל חתונת הרב שליט"א

לרגלי הולדת בתו שתחי'

יזכה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים
טובים מתוך נחת והרחבת הדעת

משולחן הקוראים

בס"ד

לכבוד מכון אפריון לשלמה, המוציאם לאור גליון "**נועם שיח**", שיחותיו של הגה"צ אבד"ק סאנטוב שליט"א

אחדשה"ט, בראשית הנני להודות לו על כל הגליונות שהנני נהנה מהם מאוד בכל שבוע, ובפט בגליון האחרון (והוי מתאבק בעפר רגליהם - פניני נועם שיח ב', פנחס תשע"ט) בהם הבאתם סיפורי קודש ממורי ורבי הרה"ק בעל "ברכות שמים" מקאשוי זי"ע.

ובפרט נהניתי מהסיפור אודות העזרת נשים של קהלתינו הקדושה בוויליאמסבורג (שהנני מתפלל שם, ועומדת כהיום תחת נשיאות בנו הצעיר של רבינו ה"ה הגה"צ ר' אהרן יודא בלום שליט"א), שהרה"ק הי' מתפלל שם במשך שנים רבות בכל יום טוב ובכל יומא דפגרא, ובכל עת שהותו בוויליאמסבורג הי' עורך שלחנותיו הטהורים שם בעזרת נשים, וצעדיו עדיין ניכרים בכל עת ופינה שם. כן יעזור השי"ת להלאה שנזכה לילך באורחותיו הטהורים עד ביאת גו"צ בב"א.

אך זה הי' לי לפלא, אם לא שם לבו למה שכתב הרה"ק מקאשוי זי"ע במכתבו להרב שליט"א (המופיע ב"נועם שיח" בריש הגליון הנ"ל) באמצע דבריו "**נועם שיח** דבריך", הלא זו ממש רוח הקודש נצנצה מפיו שראה ברוח קדשו איך יהיו נקראים הגליונות שלו, זה שמי לעלם וזה זכרי לדור ודור...

בברכת הצלחה אלהבא!

א.ג.פ.

וויליאמסבורג - ברוקלין

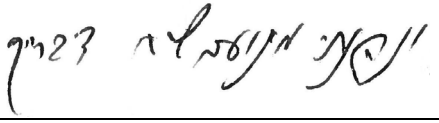

יומא דהילולא

הרב ביקש ברכה להצלחה בפתיחת בית המדרש שלו, והסנדלר ביקש ברכה להצלחה בפתיחת חנות הנעליים שלו - וראה זה פלא: לשניהם נתן הרבי את אותה עצה בדיוק...

ליומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר רבי שלמה (השני) מבאבוב זצ"ל

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:

בשבת קודש אחת שהיתי בבורו פארק, ובליל ש"ק בשעה מאוחרת בלילה עברתי במקרה ליד ביהמ"ד הגדול של חסידי באבוב, ואמרתי לעצמי שאכנס פנימה להשתתף קצת בשולחן הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר מבאבוב.

והנה בדיוק בעת שנכנסתי, היה הרבי באמצע אמירת תורה, ואמר אז דבר נפלא, וכך סיפר:

פעם נכנס אדם אחד לאבי הרה"ק מבאבוב (רבי שלמה השני) זי"ע, וביקש ברכה ועצה להצליח בביהמ"ד החדש שהוא עומד לפתוח לעצמו, שהכל ילך כשורה בלא עיכובים ובעיות.

והנה תוך כדי כך נכנס יהודי אחר, וסיפר שהוא עומד לפתוח בית מסחר לנעליים, וגם הוא ביקש עצה וברכה איך להצליח במסחרו. "רב ושוסטער (סנדלר) בבת אחת!"...

אך ראה זה פלא, לשניהם אמר אבי זי"ע בדיוק אותה עצה!...

וכך אמר להם אבי זי"ע: "אם יהיה לך 'עין טובה' - אויב דו ווועסט פארגינען יענעם - אז תצליח בע"ה"...

(פניני נועם שיח)

אחים הקדושים

אין גליון נועם שיח פר' פינחס, פון הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א פון עיה"ת לעיקוואוד, ברענגט דער רב שליט"א א הערליכע עפיזאד אונטער די קעפל "לא אלמן ישראל", וואס א אינגערמאן, דער בעל המעשה, האט אים פארציילט.

דער רב שרייבט אזוי: עס האט מיר פארציילט א סקולענער אינגערמאן וואס וואוינט אין לעיקוואוד, אז אויף יו"ט שבועות איז ער אריינגעפארן קיין בארא פארק צו וויילן במחיצת קדשו פון כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א. ווען ער איז אריין שלום נעמען פון רבין, האט אים דער רבי שליט"א געפרעגט "וואס טוהסטו דא? דו קומסט דאך פון לעיקוואוד, ביסט אוועקגעפארן פון הר סיני אויף קבלת התורה?"

האט דער חסיד געענטפערט אז עס איז באקאנט די מעשה מיט איינער וואס איז גפארן פון לעיקוואוד צו הרה"ק מסקווירא זצ"ל אויף שבועות, ווען ער איז צוריקגעקומען האט אים הגאון רבי אהרן קאטלער זצ"ל געפרעגט "ווי קען זיין אז דו ביסט אוועקגעפארן פון הר סיני אויף קבלת התורה?" האט דער חסיד געענטפערט "אין סקווירא געפונט זיך משה רבינו".

וועז דער רבי שליט"א האט דאס געהערט, האט ער זיך אנגערופן: "יא, אבער אצינד געפונט זיך משה רבינו אין לעיקוואוד, מיין ברודער כ"ק אדמו"ר מסקולען לעיקוואוד שליט"א".

נאך פארציילט דער אינגערמאן - שרייבט דער סאנטובער רב שליט"א - אז אסרו חג פסח איז ער אריינגעפארן צום טיש פון כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א. ווען דער רבי האט אים געזען האט ער זיך אנגערופן "וואס טוסטו דא? דו ביסט דאך פון לעיקוואוד, האסט דאך דארט א רבי, מיין ברודער, כ"ק אדמו"ר מסקולען לעיקוואוד שליט"א", האט דער אינגעדמאן מיט חכמה געענטפערט "בשלמא פסח מישט מען זיך נישט, אבער נאך פסח קען מען זיך מישן".

מהי הסוד של האחדות והשלום ביניכם...

אחד מחשובי הרבנים במאנסי סיפר לי סיפור נפלא, וכך סיפר:

לאחר הסתלקותו של כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זי"ע, הגיע בנו כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א לביקור בעיירה מאנסי, ונכנס אצל כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א. בהיכנסו לבית הרבי מוויזשניץ, אמר הרבי מסקולען, שהוא מפליא ביותר את האחדות הנפלאה ששוררת בין שמונת האדמורי"ם לבית וויזשניץ - שכידוע שוררת ביניהם אהבה ואחוה ושלום וריעות - והוא נורא! והמשיך האדמו"ר מסקולען ואמר: היות ושני אחיי הוכתרו ג"כ לכהן כאדמורי"ם לבית סקולען, האחד במאנסי והשני בלייקווד, הנני מבקש מהרבי מוויזשניץ שיגלה לי מהי "הסוד" של האחדות והשלום ביניכם.

כששמע האדמו"ר מוויזשניץ את שאלת האדמו"ר מסקולען, נענה ואמר "אני אגיד לכם - הסוד הוא, שלא די ש"מסכימים" שהאח יכהן כאדמו"ר, **נאר עס דארף גיין אין לעבן**"...

❖❖❖

לאחרונה נכנסתי אצל כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א (ראה "נועם שיח" מס' 130, שבועות תשע"ט, עמוד ל"א, עי"ש!), וסיפר לי סיפור נפלא, וכך סיפר:

לעת זקנותו של זקיני מרן בעל "אמרי חיים" זי"ע, התקשה לאכול לבד, והיו צריכים מישהו שיעזור לו לאכול, והתפקיד הזה הטילו על גיסי הרה"צ ר' זאב ארנסטר שליט"א. כחודש לפני החתונה של ר' זאב, חיפשו מישהו אחר להחליף אותו ולשמש את הרבי, והתפקיד נפל עלי - מספר הרבי שליט"א.

המשיך הרבי לספר: בלילה שקודם החתונה של ר' זאב, ישבתי עם זקני זי"ע, ועזרתי לו לאכול. לפתע נכנסה הרבנית הצדקנית ע"ה - אשת חבר של ה"אמרי חיים" זי"ע - ושאלה את הרבי "מתי יהיה החתן מאל?" (נהוג בכמה חצרות חסידים, שלילה קודם החתונה, עושין סעודה, והחתן רוקד מצוה טאנץ עם הכלה, ויסודתו בהררי קודש), והשיב הרבי שלא יהיה חתן מאל, שאלה הרבנית "למה לא?", והשיב הרבי "המחותן אינו רוצה". שאלה הרבנית "אולי יביאו את הכלה לחמש דקות ויעשו חתן מאל קצר" וכו'. ולמעשה לא יצא הדבר לפועל ולא היה חתן מאל.

לאחר זה אמר ה"אמרי חיים" לנכדו הרבי מוויזשניץ-מאנסי שליט"א: אצל חותני (הרה"ק רבי זאב מראחמיסטריווקא זי"ע) היה קפידא כן לעשות חתן מאל, אצל המחותן (הגה"צ גאב"ד אויהעל זצ"ל) יש קפידא לא לעשות חתן מאל, ואצלי - אומר ה"אמרי חיים" - יש קפידא לוותר...

❖❖❖

סיפר לי אחד סיפור נפלא ששמע מכלי ראשון - מחסיד וויזשניץ אחד המתגורר במאנסי - וכך סיפר:

היה זה בראש השנה הראשון לאחר הסתלקותו של כ"ק מרן הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, והחסיד הזה נכנס אל כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א, והתאונן בפניו שמאוד קשה לו להתפלל בבית המדרש הגדול במאנסי בראש השנה מבלי הרבי זי"ע, כי מאז הסתלקותו של הרבי עדיין לא חזר אל עצמו, וביקש רשות מהרבי ללכת להתפלל במקום אחר.

נענה הרבי ואמר לו במאור פנים "בודאי שהינך יכול לנסוע למקום אחר", והרהר כמה דקות, ואח"כ המשיך הרבי ואמר לו "סע אל אחי במונטריאל (ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ-קאנאדא שליט"א), שם עדיין לא שלחתי אף אחד"...

❖❖❖

שמעתי מכ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א רמז נפלא, וכך אמר: אמרו חז"ל (מס' עוקצין פ"ג מי"ב) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. והנה ידוע, שהאות ה' והאות ח' מתחלפות, ויש לומר הרמז בזה לח' החצרות לבית וויזשניץ, שלאחר הסתלקות אביו הגה"ק מוויזשניץ זי"ע, נפתחו שמונה חצרות וויזשניץ - אכט רבי'ס - וכולם באחדות אחד עם השני באהבה ואחוה ושלום וריעות. וזהו הרמז, לא מצא וכו' אלא **ה'שלום** (האות ה' מתחלפת לאות ח'), שהח' אלו הם בשלום...